

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานการวิจัย

บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 431 คน และครูจำนวน 13,030 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 13,461 คน จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 431 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 110 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 110 คน

และครู จำนวน 4,950 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 150 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 150 คนและ ครู จำนวน 4,102 จาก และ โรงเรียนขนาดใหญ่ 170 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 170 คน และครู จำนวน 3,978 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีลำดับการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการเปิดตาราง Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (1967: 398) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 131 คน และ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครู จำนวน 390 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 521 คน
2. เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของประชากรตามขนาดโรงเรียน ดังรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาด โรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	รวม
โรงเรียนขนาดเล็ก	33	148	181
โรงเรียนขนาดกลาง	46	123	169
โรงเรียนขนาดใหญ่	52	119	171
รวม	131	390	521

3. สุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนแต่ละขนาดโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) และสุ่มตัวอย่างกลุ่มครูแต่ละขนาดโรงเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด มีลักษณะของเครื่องมือแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 89 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาการบริหารงานโรงเรียนตามการบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนี้

บทบาทการบริหารงานด้านวิชาการ	จำนวน	38	ข้อ
บทบาทการบริหารงานงบประมาณ	จำนวน	14	ข้อ
บทบาทการบริหารงานบุคคล	จำนวน	15	ข้อ
บทบาทการบริหารทั่วไป	จำนวน	22	ข้อ

กำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน โดยให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ดังต่อไปนี้

มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด	ให้คะแนน	5
มีการปฏิบัติในระดับมาก	ให้คะแนน	4
มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง	ให้คะแนน	3
มีการปฏิบัติในระดับน้อย	ให้คะแนน	2
ไม่เคยมีการปฏิบัติเลย	ให้คะแนน	1

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ บทความ และงานวิจัย ที่เกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และขอขบขำการบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2. รวบรวม และวิเคราะห์ บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

3. กำหนดตัวบ่งชี้ บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และสร้าง ประเด็น ตามกรอบแนวคิด

4. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ ทางการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความถูกต้องใน ด้านภาษาไทย ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์
หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์กอบกุล พฤกษ์วัน
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ
อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. นายกมล บุญประเสริฐ
ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
5. นายประกาศิต ยังกง
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์

6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอให้ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ออกหนังสือขอความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
2. ส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือของผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และรับกลับคืนทางไปรษณีย์ภายใน 10 วัน บางโรงเรียนผู้วิจัยดำเนินการ ส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
4. ตรวจสอบคัดเลือกแบบสอบถามที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง	ส่ง	ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	131	118	90.07	113	86.25
ครู	390	373	95.64	366	93.84
รวม	521	491	94.24	479	91.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณหาค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหาร และครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้ง 2 ด้าน คือ บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวัง เป็นรายชื่อกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.50	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.49	หมายความว่า	ไม่เคยมีการปฏิบัติเลย
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังเป็นรายชื่อ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย